

Трубачева Світлана,
*кандидат педагогічних наук, старший науковий
співробітник відділу дидактики Інституту педагогіки НАПН*

МЕТАПРЕДМЕТНІ ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНО ЗОРІЄНТОВАНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА У СТАРШІЙ ШКОЛІ

Метапредметність у старшій школі покликана підвищити рівень інтеграції знань учнів, надати навчальним досягненням цілісності та системності, розвинути професійно спрямовані інтереси і здібності та допомогти визначитись із напрямом подальшої освіти для отримання обраної професії. Досягненню цього результату має посприяти створення професійно зорієнтованого освітнього середовища в умовах профільного навчання [1].

Під професійно орієнтованим освітнім середовищем ми розуміємо сукупність спеціально організованих психолого-педагогічних умов, що забезпечують якість підготовки учнів у компетентісному форматі: їхню навчально-практичну, дослідницьку та проектну активність, соціальну мобільність, готовність до профільного та професійного самовизначення з подальшим самовдосконаленням. Навчальне середовище має забезпечити кожному учню можливість реалізувати себе, максимально розвинути свої природні здібності, врахувати освітні потреби, забезпечити реалізацію принципу безперервної освіти. Воно формується як відкрита система, яка акумулює в собі цілеспрямовано створювані на єдиних ціннісно-цільових засадах предметні, міжпредметні та метапредметні освітні ситуації.

Структура професійно зорієнтованого освітнього середовища у старшій школі має такі складові: 1. Навчально-методичний комплекс: зміст освіти, який реалізується через базові загальноосвітні предмети, профільні предмети, курси за вибором, факультативи, гуртки. Технології та методи організації навчання в профільній школі, орієнтовані на проектні та дослідницькі види діяльності учнів. 2. Матеріально-технічна база: традиційні предметні кабінети, місця для самостійної роботи

(лабораторії, бібліотеки, комп'ютерні класи). 3. Професійно орієнтована навчальна діяльність поза навчальним закладом: Довузівська підготовка у ВНЗ, ознайомлювальні екскурсії (відкриті дні для відвідування ВНЗ, на виробництво тощо), спеціальні школи та гуртки [2].

Одним з метарезультатів, на які орієнтовано профільне навчання є компетентності професійного самовизначення. Під компетентністю професійного самовизначення ми розуміємо можливість проектувати свій подальший професійний розвиток на основі усвідомлення своїх інтересів і здібностей, мотивації вибору майбутньої професії, здатність нести відповідальність за результати самостійного вибору.

Засобами досягнення метапредметного результату в умовах профільного навчання є певні педагогічні технології, зокрема технологія професійної орієнтації.

Джерелами професійно спрямованого навчання можуть бути: метапредметні курси за вибором; модульна організація навчального процесу; метапроекти; проблемне навчання; міжпредметна інтеграція.

Найефективними формами роботи визнано: індивідуальне консультування школярів, сімейне консультування з питань професійного самовизначення старшокласників, класні години профорієнтаційного спрямування з запрошенням представників різних професій і керівників вищих навчальних закладів, профорієнтаційні уроки, тематичні екскурсії на підприємства; ярмарки вакансій навчальних і робочих місць; психологічна діагностика професійної спрямованості особистості; зустрічі з фахівцями з профорієнтації. Навчаючись в умовах професійно орієнтованого навчального середовища, випускник з легкістю визначиться з майбутню професією, яка в подальшому приноситиме тільки позитивні емоції і сприятиме його успішності у житті.

Список використаних джерел

1. Трубачева С. Е. Метапредметна діяльність старшокласників в умовах профільного навчання / С. Е. Трубачева, О. В. Черноус // Науковий вісник Ужгородського університету. - Ужгород : УЖНУ, 2016. - Вип. 1(38). - С. 298-302.
2. Трубачева С. Е. Формування навчальних компетентностей в умовах професійно зорієнтованого освітнього середовища навчального закладу / С. Е. Трубачева, С. І. Трубачев // Педагогика: традиции и инновации : матер. IV

Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 17-18 лют., 2017 р.). - Херсон : Вид. Дім «Гельветика», 2017. - Ч. II. - С. 105-108.